

Natuurbeschermingsnieuws

Noord-Holland heeft het op Smienten gemunt

Het voorjaar was ook dit jaar weer mede een tijd van actie voeren. Dit keer niet zo zeer acties vanwege overtredingen van de Flora- en faunawet – die waren er ook, maar veel minder erg dan vorig jaar - maar vooral tegen plannen van de provincie Noord-Holland. Gelukkig zijn er daarnaast ook positieve ontwikkelingen te melden.

Ontheffing voor de afschot van Smienten?

In onze regio Smienten afschieten? Zo'n bijzondere vogel waar je blij van wordt als je hem in de winter ziet en hoort, dat gaat ons vooralsnog veel te ver.

Dit voorjaar hebben Gedeputeerde Staten (GS) het Faunabeheerplan Algemene Soorten 2014 - 2018 voor de provincie Noord-Holland goedgekeurd. Officieel doel van het plan is de schade aan de landbouw door wilde dieren te beperken. Als boeren schade ondervinden kunnen ze deze via Het Faunafonds vergoed krijgen. Het Faunabeheerplan moet ervoor zorgen dat het beschikbare budget voor schadevergoeding niet wordt overschreden.

Om dat doel te bereiken wil het college van GS nu (opnieuw) ontheffingen verlenen van het verbod volgens de Flora- en faunawet om dieren af te schieten. Het betreft onder andere zes vogelsoorten: Ekster, Gaai, Meerkoet, Wilde Eend, Knobbelzwaan en de Smient. Ook de vos en de haas wacht een provinciaal vervolgingsbeleid. Welke diersoorten mogen worden geschoten verschilt per regio. Binnen onze regio gaat het om de Meerkoet, Wilde Eend, Knobbelzwaan (alle drie alleen in de Haarlemmermeer) en om de Smient (gehele regio). De Smient is de enige vogelsoort die in geheel Noord-Holland mag worden afgeschoten.

Het bestuur van onze vogelwerkgroep wil zich vooralsnog niet tegen elk afschot van vogels uitspreken. Sommige vogels kunnen in sommige gebieden flinke schade voor de landbouw veroorzaken. Maar afschot van vogels moet, zoals ook de Flora- en faunawet aangeeft, een uiterste middel zijn. Dit middel mag pas worden toegepast, nadat aantoonbaar alle andere mogelijkheden om onevenredige schade te voorkomen, tevergeefs zijn ingezet.

Maar Smienten schieten in onze regio, waar deze vogelsoort vooral in het recreatiegebied Spaarnwoude overwintert? Alle aanleiding dus om de stukken eens kritisch te bezien. Te meer daar het plan door de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland zelf is opgesteld, een club waar jagers en boeren een grote rol in spelen. En wat blijkt? We kunnen geen enkel bewijs, niet eens gespecificeerde gegevens, vinden dat

Een vlucht **SMIENTEN**. Foto: Adri de Groot/Vogeldagboek

Smienten in onze regio grote schade aanrichten. Evenmin toont het plan aan welke andere maatregelen in onze regio zijn getroffen om schade te voorkomen en welk effect deze hebben gehad. Ook is geheel onduidelijk hoeveel Smienten mogen worden afgeschoten, alvorens sprake is van een duurzaam bestand voor de instandhouding van de soort. Niet duidelijk is in welke deelgebieden dit mag gebeuren. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat deze vogels overal in ons gebied mogen worden afgeschoten, ook in de EHS en het recreatiegebied Spaarnwoude dat primair een recreatie- en natuurdoel kent? Meer dan genoeg redenen om een bezwaarschrift in te dienen tegen dit onzalige voornemen dat niet eens is onderbouwd op een wijze die voldoet aan de eisen die de Flora- en faunawet hieraan stelt. Wordt zeker vervolgd.

Zienswijze tegen het fietspad in de Waterleidingduinen

Het geplande fietspad door de duinen tussen de Oase en de nieuwe natuurbrug is in de Fitis al vaker aan de orde geweest. Onze vogelwerkgroep heeft zich in het verleden bij herhaling sterk gemaakt tegen zo'n fietspad, waardoor de recreatiedruk in de Waterleidingduinen alleen maar weer meer zal toenemen. Ondanks protesten van veel natuurorganisaties heeft de provincie toch gekozen voor een tracé door de duinen. Het is echter maar de vraag of de aanleg van zo'n pad juridisch wel door de beugel kan. De Waterleidingduinen zijn een beschermd Natura 2000-gebied. Europese regelgeving en de Nederlandse wet zeggen dat een aantasting daarvan niet is toegestaan, tenzij er sprake is van een groot maatschappelijk belang. Voor het pad moeten 336 bomen worden gekapt en wordt een stuk waardevol grijs duin vernietigd. Een groot maatschappelijk belang, die dit nodig zou maken, is hier niet aangetoond, te meer daar er ook een alternatief buiten de duinen om beschikbaar is. De provincie probeert deze discussie te omzeilen door te stellen dat de natuur er

Het fietspad van de natuurbrug straks ook door de duinen? Foto: Chris Brunner

met ‘mitigerende maatregelen’ alleen maar beter op wordt. Maar volgens ons mag je zo niet redeneren. De provincie en Waternet als beheerder hebben de verplichting de natuur optimaal te beheren en dit soort verbetermaatregelen ook zonder fietspad uit te voeren. Deze nu als een soort pleister op de wond aan te voeren is een oneigenlijk argument. In een nauwe samenwerking met de Stichting Natuurbelang AWD heeft de Vogelwerkgroep daarom zienswijzen ingediend bij de provincie en de gemeenten Zandvoort en Bloemendaal tegen de voorgenomen vergunningen.

Bomenkap Haringbuys-terrein

Het Haringbuysterrein helemaal gekapt. Foto: Chris Brunner

Medio maart werden we opgeschrikt door een melding uit Aerdenhout. Op de laatste dag voor het ‘formele’ begin van het broedseizoen op 15 maart had de gemeente Bloemendaal in een spoedactie vrijwel alle bomen en struiken op het zogenaamde Haringbuysterrein laten kappen, waaronder ook diverse waardevolle grote bomen. Het was wel bekend dat dit terrein in de buurt van het station Heemstede-Aerdenhout op korte termijn zou worden bebouwd en dat daarvoor een deel van de bomen moest wijken. In alle stukken over dit nieuwe wijkje, inclusief het bestemmingsplan van nog geen jaar geleden, hadden de gemeente en de ontwikkelaar echter bij herhaling beloofd dat 133 belangrijke bomen behouden zouden blijven.

Deze beloftes bleken ineens niets meer waard. Minstens zo erg vonden wij dat de bomen en struiken zo laat in maart werden geroid. Terwijl - zoals iedereen wist - het broedseizoen van vogels door de zachte winter en het vroege voorjaar van 2014 al in volle gang was. De vogelwerkgroep heeft deze zeer twijfelachtige handelwijze aangekaart bij de handhavende instantie van het ministerie. In reactie op de brief die het ministerie stuurde, beweerde de gemeente dat alles volgens de regels zou zijn verlopen. Voor de extra bomenkap - volgens de gemeente onvermijdelijk in verband met de bodemsanering - was een kapvergunning aangevraagd en verleend. Formeel wellicht correct, echter naar omwonenden en belanghebbenden was daarover niet helder gecommuniceerd, wel wat eigenaardig nadat eerder over het behoud van bomen juist zo uitvoerig was gecommuniceerd en gediscussieerd. Volgens de gemeente zou de aannemer ook alle bomen voorafgaande aan de kap hebben gecontroleerd op aanwezige vogelnesten. Alleen een schriftelijk bewijs van de con-

trole en van de deskundigheid van de controleur kon ze niet overleggen. Toch heeft het ministerie de verklaring van de gemeente aanvaard. Formeel konden wij daartegen niets meer doen, omdat ook wij ons sterke vermoeden dat er wel nesten waren niet konden bewijzen.

De zaak heeft nog wel een politiek staartje gekregen. Op de kritische raadvragen van Groen Links en Liberaal Bloemendaal heeft het college bij het schrijven van deze rubriek nog geen antwoord gegeven.

Beheerplan, werkplan en ontwerpen voor de Haarlemmerhout

Na een lange voorbereidingstijd is er sinds ruim een jaar eindelijk een goed beheerplan voor de Haarlemmerhout. In dit prachtige, 400 jaar oude stadspark en stadsbos spelen ook wel heel veel belangen, waardoor het opstellen van zo'n plan geen sinecure is. Gelukkig heeft de gemeente zich daarbij laten adviseren door een breed samengestelde en zeer deskundige adviescommissie, waarin ook de vogelwerkgroep is vertegenwoordigd.

Resultaten van deze inspanning zullen de komende jaren op allerlei plekken in de Hout zichtbaar worden. Het allereerste, nu al prominent zichtbare resultaat is het herstel van het jarenlang vreselijk verwaarloosde Hildebrandmonument in de zogenaamde Kleine Hout. De beelden van het monument zelf staan er weliswaar nog niet, maar de regelmatige bezoekers konden dit voorjaar al genieten van de uitbundig bloeiende rododendrons die opnieuw rondom het monument zijn geplant. Veel kleinschaliger en minder opvallend is het verbeterde beheer van de graslanden in

Natuurlijk beheerd gras in de Grote Hout. Foto: Chris Brunner

de Grote Hout. Door een natuurlijker beheer met veel minder maaibeurten begint er een heel andere biotoop te ontstaan met meer vlinders en de komst van eerder nooit waargenomen vlindersoorten.

Om het beheerplan goed te kunnen uitvoeren worden de komende jaren ook werkplannen opgesteld, waarin telkens de voorgenomen werkzaamheden voor het lopende jaar concreet worden omschreven. Het eerste werkplan dat uitvoerig met de adviescommissie is besproken, het werkplan voor 2014, is intussen gereed. Een belangrijke doelstelling van het beheerplan is dat de Grote Hout - het oude stadsbos tussen Fonteinlaan en Wagenweg - weer grotendeels een eikenbos wordt met een deels dichte ondergroei. Om dat doel te bereiken moeten andere boomsoorten, die de groei van eiken belemmeren, op sommige plekken stapsgewijs wijken, beginnend in de komende winter. In het komende nummer van de Fitis volgt hierover nadere informatie.

De Haarlemmerhout is het oudste groene rijksmonument van Nederland. In dat verband is er, ondanks alle bezuinigingen, ook geld om de inrichting op een aantal plekken in de Hout te verbeteren. De gemeente heeft nu een ontwerp bureau in de arm genomen dat begonnen is met voorstellen uit te werken voor een verbeterde inrichting van de twee meest rommelige plekken in de Hout - de entree van de Grote Hout rondom Dreefzicht en het zogenaamde Voorbos van Eindhout ten westen van de Wagenweg. Ook hierover praat de adviescommissie intensief mee. Zodra hierover meer bekend is zullen we ook in de Fitis meer informatie verstrekken.

Overig kort nieuws

Visdiefkolonie Nieuw-Vennep toch gered!

De al vaak in de Fitis besproken kolonie Visdiefjes in Nieuw-Vennep lijkt nu toch gered. De eigenaar van het grote bedrijfsgebouw, waar de Visdiefjes al een flink aantal jaren op het grinddak broeden, heeft laten weten af te zien van gerichte maatregelen tegen de broedkolonie. Het ministerie had in een brief aangegeven dat hij, om maatregelen te kunnen treffen, een ontheffing zou moeten aanvragen. Dit omdat er in de ruime omgeving geen andere geschikte broedlocatie beschikbaar is.

Zonering strand nabij de pieren van IJmuiden

De gemeente Velsen kent sinds een aantal jaren een strandzonering, waarin is aangegeven welke recreatieactiviteiten op welk deel van het strand en onder welke voorwaarden zijn toegestaan. Het als maar intensievere gebruik van het strand door zeilwagens, kitesurfers, ruiters, noem maar op, maakt dat ook best nodig. De gemeente let daarbij tot nu alleen op de hinder die dit soort recreatie voor andere recreanten kan betekenen. Maar ook de op het strand foeragerende vogels hebben steeds meer last van de toenemende recreatieactiviteiten. De vogelwerkgroep wil nu in een gesprek met de gemeente ervoor pleiten intensieve recreatie nabij de pieren van IJmuiden buiten het strandseizoen zo veel mogelijk te beperken.

■ *Chris Brunner*